

Program „Noe” jest na tyle atrakcyjny dla samych prowadzących, że wiele osób zmotywowało do poważniejszego zajęcia się dziedziną profilaktyki lub terapii uzależnień (źr. IX i XI). Są osoby, które zachęczone pracą w „Noem” wyszkoliły się w programach „Dziękuję - nie”, „Elementarz”, podjęły szkolenie w Studium Pomocy Psychologicznej, czy wręcz studia psychologiczne.

ZAKOŃCZENIE

Zebrane przeze mnie dane przekazywałem autorowi programu i realizatorom. Do niektórych wniosków dochodziliśmy niezależnie, inne zaś były dla nich nowością. Wprowadzono pewne korekty do realizacji programu. Mityng został nieco skrócony. Powstała także jego dwugodzinna wersja o nazwie „Mini-Noe”. Młodzieży stworzono też szansę na zadawanie pytań (pytania wrzuca się do woreczka w trakcie przerw), na które prowadzący odpowiadają na końcu spotkania. Świadczenie Beaty regularnie zastępowane jest dawanym na żywo świadectwem należącego do KWC członka zespołu. Dość często wprowadza się też dodatkową scenkę „Krzesło”, która pokazuje jakie postępowanie otoczenia wobec alkoholika jest zdrowe, a zarazem dobre dla niego. Podjęto też szereg prób wprowadzania drugiego etapu programu. W nowych preliminarzach uwzględnia się nakłady na jego realizację.

Zebrane wnioski autor programu wziął pod uwagę przy szkoleniu nowych ekip. Referat dotyczący wyników ewaluacji formatywnej stanowił na przykład jeden z elementów ogólnopolskiego szkolenia realizatorów.

Uważam za swój błąd to, że praca nad ewaluacją, na tym etapie mającą przecież na celu udoskonalanie, a nie ocenę programu, prowadzona była bez bliższej współpracy z realizatorami. Lepiej jest przecież pracować zespołowo, niż poddawać ekipie sugestie, w dochodzeniu do których nikt z jej członków nie uczestniczył. Jedną z głównych przeszkód była odległość między Warszawą i Łodzią.

Szymon Grzelak

Alcohol Prevention Program „Noah” - A Formative Evaluation

Summary

The main goal of primary prevention program „Noah” is to reduce alcohol consumption among adolescents. The basic part of the program takes a form of 3-4 hour meeting which is usually organized in schools for a group of 100-

300 pupils at a time. More than 50.000 young people took part in it since the first realization in Autumn 1992. The meeting is led by a team of four which consists of: a nondrinking alcoholic (AA), two coalcoholics (Al-Anon, Al-Ateen), and a person with no alcohol problems - some of whom are professional therapists. The meeting is very dynamic. It contains films, dialogues with audience, short role-plays with students as actors, and witnesses illustrating how alcohol abuse degrades personal **freedom and ability to love** - the two main themes developed at length during the meeting.

The purpose of formative evaluation was to place the program in the framework of different approaches in prevention and to find its strongest and weakest elements to prepare „Noah” to summative evaluation. Several sources of information were used: observations of meetings, discussions with participants and teachers right after meetings, a week and a month after, questionnaires collected from participants as well as from staff of the program, opinions sent from different cities, etc. It was found that the program contains strategies that suit all of the factors that Hansen revealed to be most important: a positive change in normative beliefs, development of motivation to abstain from alcohol, achieving awareness of contradiction between drinking and realizing one's values, showing the consequences of abuse and learning resistance skills. According to almost all sources of information witnesses and role-plays are the best parts of the program; the meeting itself lasts too long, yet, on the other hand, a great need for continuation is reported. As it appeared, the meeting may serve as an incentive for the local community to take over the responsibility for prevention.

Key words: alcohol primary prevention; evaluation; adolescents

Piśmiennictwo

1. Grzelak, J., Wolniewicz-Grzelak, B.: „Ocena efektywności programów profilaktycznych - perspektywa metodologiczna”. *Alkoholizm i Narkomania*, wiosna 1993.
2. Hansen, W. B.: „School-Based Alcohol Prevention Programs”. *Alcohol World - Health & Research*, vol 17, nr. 1, 1993.
3. Wojcieszek, K.: „Program Profilaktyczny „Noe” - Materiały pomocnicze dla realizatorów programu”. *Stow. „Agape”*, Łódź 1993.